

Рівненський НРЦ «Особлива дитина»

Сценарій свята
«Андріївські вечорниці»

Охріменко М. В. ,
учитель-методист,
класний керівник 8-А класу

Мета: Ознайомити учнів з історичними традиціями українського народу, вчити розуміти значущість того, що створено народом; розвивати інтерес до рідної землі, творчі здібності, артистичність, виховувати ціннісне ставлення до своєї Батьківщини, родини та себе.

Обладнання: рушники, квіти, віночок, мішечки з сіном, макет української хати, піч, рогачі та кочерга, стіл, накритий скатертиною, калита, українські страви, біля столу – лава з килимками.

Хід заняття

Ведуча :

Добрий день, шановна родинно!!! Добрий день, шановні гості!!! От ми й зібралися в дружньому тісному колі, щоб більше дізнатися про українські народні звичаї та обряди, щоб віддати їм шану.

Про це свято розкаже нам вчитель християнської етики нашого класу.

Вчитель:

Сьогодні, 13 грудня, в Україні відзначають чудове свято – день Андрія Первозванного. За старовинними літописами він був одним з дванадцяти апостолів Христа і приніс слов'янським народам християнство.

Але на 13 грудня припадає й інше свято – молодіжне свято Калити, тобто зимового сонця. Свій початок воно бере ще з дохристиянських часів і славиться надзвичайно веселими вечорницями, красивими і цікавими обрядами.

Отож, це найвеселіше свято с жартами та гумором спільною роботою, випіканням калити, іграми з нею та ліпленням вареників.

(Звучить пісня «Вечорниці, вечорниці»)

Господиня:

Добрий вечір, любі друзі,
Просимо вас до світлиці!
Будем разом святкувати
Наші вечорниці.
Поспішайте, дівчатонька,
Все приготувати,
Бо вже час нам на Андрія
Хлопців зустрічати.

(Дівчата забігають до світлиці)

Дівчата:

Добрий вечір, тіточко, наша люба квіточко!

Господиня:

Добрий вечір, дівоньки, ясні мої зіроньки !

Дівчата:

Ти за нами сумувала ? Дівчаточок виглядала ?

Господиня:

Звісно, любі, я чекала, вам вечерю готувала:

І варенички, й узвар, і чарівних трав відвар.

Дівчата: А давайте поворожим ! Що ми вдіяти тут зможем ?

Господиня: Гілки з вишні ми поставим і на них все загадаєм:

Як розпустяться листочки,- заміж вийде чиясь дочка,

Якщо пустить пагінець,- через рік йде під вінець.

А зів'яне – то погано... Але в нас все буде гарно.

Мерщій гілочки беріть і за мною говоріть.

Усі разом: Ух-ух-ух ! Втікай з хати злий дух ! /3 р./

Господиня:

Ставлю гілочку вишневу я нині для щастя свого.

Усі разом: Ух-ух ! Ух-ух ! Хай тут буде добрий дух !

Господиня: Злий дух уступися! Святий Андрію, заступися !

Усі разом: Дай, Боже, вишні зацвітати, а мені долі дочекати!

(Махають гілочками на чотири сторони круг себе)

Господиня: У воду гілочки вмокайте, до Різдва тепер чекайте.

(Дівчата ставлять гілки у посудину з водою та сідають за роботу вишивати)

Господиня: Уміють наші дівчата працювати і шити і ткати, і до жартів охочі...

А де ж це ваші хлопці?

Дівчина 1: Та напевно пішли якусь шкоду робити? *(За дверима чути стук).*

Дівчина 2: Ой там щось грюкнуло.

Господиня: - Та це вам почулося. *(Знову стукіт)*

- Та й справді. Хто там?

Хлопці : Пустіть до хати.

Дівчата: Гарненько попросіть.

(Підходять до хати хлопці)

Дівчата: - Агов, хто такий?

Хлопці: 1- Пес рябий (гав-гав!)

2 - Вовк сліпий (у-у-у!)

3 - Баран крутий (бе-бе!)

4 - Ведмідь клишоногий

Разом: Пустіть до хати!

Дівчата: Не пустимо в хату, бо вас багато.

Хлопці: Дівчатонька, голуб'яточка, ми ж прийшли не битися, а прийшли миритися.

Дівчата : Ну добре. Проходьте...

(Дівчата запрошують хлопців до хати)

Хлопці : Добрий вечір вашій хаті. Дай Боже щастя вам, дівчата .

Господиня: Дівчата, це що женихи прийшли? *(сміється)*

Хлопець 1

А чим я не жених? А який роботящий. Спати можу до обіду, а що вже обідати люблю – за вуха не відтягнеш!

Хлопець 2

Не хочуть вони тебе, - ти роботящий, а вони хочуть багатого. Мене звати.... Я хазяйський син. Багатий. Маю дві курки. Одна, правда, сліпа на одне око, а друга не несеться. А що вже худоби! І жуки, і гусінь, і мухи, а що вже комарів – світу білого не видно!

Хлопець 3

Не підходите ви їм! Вони хочуть розумного та гарного! А мама кажуть, що я такий гарний, як місяць, а розумний, як п'ять писарів вкупі. Мені б ще таку жінку, як я.

Хлопець 4

Ви не дивіться, що я такий, - я вже можу під вінець шкандибати! А цілуватися я й зараз готов.

Дівчата. О ні, ні, ні... А відгадаєте наші загадки.

Хлопці. Відгадаємо, відгадаємо!

Дівчинка 1.

Коли нема – чекають.

Коли прийде – тікають. Що це?

Хлопець 1

Та це ж наші дівчата. Коли нас нема, вони чекають, коли прийдемо – тікають.

Дівчинка 1.

А ось і не так. Це дощ.

Хлопці. Погана загадка.

Дівчинка 2. А ось і друга.

Вдень у небі гуляє, а ввечері на землю сідає.

Хлопець 2. Та це ж наші дівчата. Вдень у небі гуляють – бо не хочуть вчитися, а ввечері на землю сідають – бо додому потрібно йти.

Дівчинка 2. Сонце.

- От і не получите від нас поцілунок. І не попросіть.

Господиня: Хлопці допоможіть нам пір'я скубти!

Хлопці: Ви що насміхаєтесь..... Пір'я скубти! Не чоловіча це робота. А ну хлопці покажемо якого ми роду !

(Пісня «Ой, з нашого роду». Хлопці виконують танець з шаблями)

Господиня:

- Цікаво, а як раніше молодь святкувала Андріїв день, чи ворожили? А давайте спитаємо у наших гостей?

Дівчата: Тітоньки, розкажіть!

Мама 1: В нашій сім'ї є така традиція. На Андрія ми всі йдемо в гості до бабусі. І варимо вареники , але не прості , а з «приколами».....

Мама 2: В нашому селі свято тривало до самісінького ранку. Хто нехтував цією традицією, тому збитки робили: кому віз сіна на хату знесуть, кому ворота знімуть та віднесуть аж на край села, а кому тин переставлять. І, не дай Боже, кому образитися - ще гірше зроблять! Бо всі ці пустощі були дозволені громадою тільки на Андрія.

Мама 3: А ще на Андрія ворожили. Мені бабуся казали, що колись ворожили на речах, долю шукали. Адже , це свято молоді, краси та парування. Так що шукайте сьогодні свою пару.

Разом: Дякуємо за розповідь!

Господиня: Є у мене ворожба і для хлопців. Ось вам мішечки з сіном, а там... . Знайдіть предмети , які там заховані. Можливо, хтось знайде перстень... Ну чиє буде щастя?

(Хлопці ворожать. Перстень тільки один, а в інших бублики. Дівчата сміються. Той хто знайшов перстень – дарує дівчинці)

Господиня. Так гарно хлопці ворожили, що я пропоную їм позмагатися.

А я знаю гру для втіхи.

Більше хто збере горіхів,

буде той в житті багатий,

Щастя буде завжди мати.

(Хлопці змагаються хто набере більше горіхів у жменю однією рукою)

Господиня.

На сьогоднішні вечорниці я сплела віночок з різного зілля. Дівчатка, станьте гуртом! Треба підкинути віночок вгору. На кого він впаде, та й заміж першою вийде!

(Дівчатка ворожать)

Господиня. Виходьте до мене, дівчатка та хлопці.

Дівчата:

Біда мені, біда мені, з тим парубками
Він ще курці до коліна ходить за дівками.

Хлопці:

Ой, багата дівчинонька, багата, багата,
В неї очі як цибуля, язик як лопата.

Дівчата:

Моя мама жартувала, та й мені казала:
Жартуй, доню, не бороню, аби розум мала

Хлопці:

А я те дівча люблю, що зветься Аллуся.
Воно з мене пожартує, а я засміюся

Господиня: Скільки можна сперечатись?

Досить вам вже жартувати
Кличте швидше музиченьків,
Чи не час потанцювати?

(Пісня «Біла хмара, чорна хмара». Діти виконують «кривий» танець)

Господиня: То що ворожимо на речах?

*(Дівчата стають в коло спиною, а ведуча розкладає тарілки з сюрпризом.
Грає музика, дівчата йдуть по колу, по закінченні музики зупиняються і
піднімають свою тарілку)*

Господиня :

Зараз я вам погадаю.
Під тарілками сховаю я предмети чарівні.
Кожен вибере собі:
Стрічку – гарна буде дівка,
Квітку – щастячка вінець,
Монету – повен гаманець,
А каблучка – то кохання,
Бублик – від людей вітання.
Що ж, дівчата, почнемо, свою долю знайдемо.

Господиня : А тепер погадають хлопці. Яке ремесло, професію здобудуть.
Хочете знати? Ну, тоді починаємо....

*(Якщо дісталась ложка – буде поваром, якщо грібенець – перукар,
машинка – водій, комп'ютерна мишка – айтишник і т.д.)*

(Звучить «Український рок» «Тінь сонця»)

Господиня: А чи не пора нам калиту місити?

Всі: Пора, пора.

(Бере миску)

Господиня:

А ми калиту місили, з усіх криниць воду носили .

Як балабушки місили, з ополонки воду носили.

(Місить калиту, а дівчатка поряд)

Господиня: Ось погляньте яку я вам калиту виробила, треба її в піч посадити, щоб випікалося .

Господиня *іде по колу і промовляє:*

Водице – студенице,

Окропи калиті дорогу.

Від печі до стелі,

Щоб були ми всі веселі

(Господиня святою водою бризкає на всіх Калиту бере та підносить до печі.

Саджає її в піч)

Господиня: Гори вогонь ясно,

Спечи нам калиту красну.

Всі: Щоб ми її кусали

І горя не знали .

Господиня :

Поки калита печеться, давайте разом заспіваємо!

(Виконується пісня «А мій милий вареничків хоче...»)

Господиня: Ну і розвеселили мене, що ми і про калиту забули

(Господиня достає калиту з печі. Вклоняється всім гостям)

Будьте всі здорові.

З калитою золотою,

З пресвітлим святом Андрія!

(Двоє дівчат беруть два рушники і створюють із них ворота, інші дівчата парами стають по обидві сторони «ворот»).

Дівчата:

Ой калита, калита

Румяна і ясна

На весь світ прекрасна

Хлопець:

Хто вкусить калиту хоч раз

Той буде перший серед нас.

(Дівчата прив'язують червону стрічку до Калити і підв'язують до рогача. Виконуючи всю цю дію, дівчата та хлопці проказують певні слова).

Господиня: Ось і почепили Калиту - наше сонечко. Тепер будемо кусати, але спочатку треба вибрати пана Калитинського

Всі: Нехай буде! У нього найкраще виходить.

Господиня: Тепер обираємо пана Коцюбинського.

(Хлопці встановлюють чергу, кому коли вистрибувати «вогняного коня», щоб на ньому під'їхати до Калити, бо тільки хлопцям дозволялось вистрибувати. «Вогняний кінь» - це коцюба, яка лежить на підлозі навхрест із рогачем. Хлопець сідлає свого «вогняного коня» і скаче на ньому тричі навколо Калити. Дівчата над хлопцем глузують, намагаючись його розсмішити. Але йому не тільки сміятися, навіть розмовляти не можна. Інакше він втратить змогу кусати Калиту. Об'їхавши тричі навколо Калити, хлопець «злазить із коня», кладе коцюбу на місце, підходить до пана Калитинського)

Коцюбинський: Здоров, пане Калитинський!

Калитинський: Здоров будь, пане Коцюбинський! А куди це ти їдеш?

Коцюбинський: Їду Калиту кусати!

Калитинський: А я буду по обличчю писати!

Коцюбинський: А я укушу.

Калитинський: А я впишу!

Коцюбинський: А я сміятися, щоб не трапилося, не буду.

Калитинський: Спробуй! Засмієшся – все лице сажею вимащу!

(Пан Коцюбинський, підстрибуючи, намагається відкусити шматок Калити, але дівчата весь час його відволікають всілякими кпинами та ще й Калита - то підскочить вгору, то різко донизу впаде)

1-а дівчина. Гей, козаче, а де ж ти своє сідло подів?

2-а дівчина. Та й батога немає, мабуть, миші з'їли!

3-я дівчина. Та він взагалі не так коня осідлав – голову з хвостом сплутав!

4-а дівчина. Та не швиди так, бо ще Калиту проскачеш.

Господиня: Ну, усі скуштували нашої Калити? На Андрія обов'язково треба відкусити шматок від сонячної Калити, щоб на той рік стати здоровішими та сильнішими.

Всі :*(разом)*. Калита, Калита, солодка була, тебе ми наїлися, як від сонця нагрілися.

Ведуча :

Любі гості, дякую за пісні та сміх, за чудові ігри, за те що відродили традиції нашого народу. Хочу вам побажати:

Аби щастя було в хаті,
Щоб усі були багаті,
Аби було любо, мило
Аби всі були щасливі.

Будем з вами добрі, щирі
То і будем жити в мирі.

Хай стежки встеляються квітом-рястом,
Зичимо здоров'я, миру, щастя.

А ще бажаємо сили,
Щоб ніколи не хворіли.

Щоб люди поважали,
Щоб діти шанували.

Всім гостям щастя, здоров'я
Не на один рік , а на цілий вік.

І в нас , і у вас щоб було гаразд.
Щоб ви і ми , щасливі були.

Господиня:

- А давайте разом заколядуємо, Адже, вже можна колядувати.
«Добрий вечір тобі...»